

References:

1. Teaching Knowledge Test Glossary. URL: <https://www.cambridgeenglish.org/Images/22184-tkt-glossary-document.pdf> (дата звернення: 22.07.2022).
2. Visual aids. URL: <https://www.teachenglish.org.ua/article/visual-aids> (дата звернення: 22.07.2022).
3. Goldstein, B. Visual literacy in English language teaching: Part of the Cambridge Papers in ELT series. URL: www.cambridge.org/betterlearning (дата звернення: 22.07.2022).
4. Clark R. Graphics for learning. 2nd Edition. Pfeiffer, 2010. 420 p.
5. Дисципліни. Сайт кафедри «Іноземні мови ТДАТУ». URL: <http://www.tsatu.edu.ua/im/course/mashynobuduvannja-inozemna-mova-za-profesijnym-sprjamuvannjam> (дата звернення: 20.07.2022).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-43>

**LEGISLATION ON EDUCATION AS POLITICAL-PEDAGOGICAL
PHENOMENON IN THE PEDAGOGICAL DOCTRINE
OF LORENZO LUZURIAGA**

**ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ОСВІТУ
ЯК ПОЛІТИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН
У ПЕДАГОГІЧНІЙ КОНЦЕПЦІЇ ЛОРЕНСО ЛУЗУРІАГІ**

Zaichenko N. I.   Зайченко Н. І.

*Doctor of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of
Social Work and Pedagogical and
Educational Sciences
T. H. Shevchenko National University
"Chernihiv Collegium"
Chernihiv, Ukraine*

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної роботи
та освітніх і педагогічних наук
Національний університет
«Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка
м. Чернігів, Україна*

У педагогічній концепції визначного іспанського науковця Лоренсо Лузуриаги (Lorenzo Luzuriaga Medina) (1889–1959) було представлено оригінальні погляди на соціально-педагогічні та політико-педагогічні феномени. Соціальна і політична педагогіка розглядалися ним у континуумній єдності. Найвиразніше за все соціально-педагогічні та політико-педагогічні явища було окреслено дослідником у монографії “Соціальна і політична педагогіка” (Буенос-Айрес, 1954 р.).

На погляд Лоренсо Лузуріаги, політична педагогіка спрямована на вивчення відношення “виховання – держава” [1, с. 102]; вона охоплює “коло різних питань, котрі стосуються освіти в державі” [1, с. 106].

У праці “Педагогіка” (Буенос-Айрес, 1981 р.; вперше видано 1950 р.) науковець наголошував: “У цілому характер організації освіти може вивчатися з двох позицій – політичної педагогіки і педагогічної політики. <...> Під політичною педагогікою ми розуміємо дослідження, з теоретичної точки зору, зв’язків освіти з народним життям та особливо з державою, у той час як педагогічна політика, що також називається освітньою політикою, стосується конкретно освітньої справи, співвідноситься з місцем, часом, програмами й діями партій, діяльністю урядів тощо” [2, с. 257–258].

Лоренсо Лузуріага доводив, що організація освіти на рівні держави не може мати універсального характеру, в різних країнах вона здійснювалася по-різному, й це було обумовлено насамперед історичними обставинами розвитку тієї чи іншої держави. Завдяки історичному порівняльному аналізу можна віднайти схожі та загальні тенденції процесу організації освіти в різних країнах.

“Політична педагогіка розглядає народну освіту як суспільно-духовний феномен, культурно-історичний продукт”, – зазначав науковець [2, с. 258].

Політична педагогіка в поле свого дослідження включає фактори, що визначають становлення народної освіти, зокрема народні уявлення про життя та світ у різних етносів; соціально-економічне становище народної спільноти; характер політичної організації народного життя; можливості втілення сучасних педагогічних ідей [2, с. 258].

До політико-педагогічних феноменів Лоренсо Лузуріага відносив такі, як: законодавство про освіту, народна освіта (світська, національна, державна), міжнародна освіта, професійна освіта, релігійне виховання та деякі інші явища.

Розглядаючи законодавство про освіту як значущий політико-педагогічний феномен, Лоренсо Лузуріага зауважував, що “освітня реальність не завжди відповідає чинним законам про народну освіту” [1, с. 168].

Педагог роз’яснював цю тезу на таких прикладах. Після Французької революції було впроваджено законодавство про народну освіту, надано право на освіту, встановлено обов’язковість та світськість початкової освіти, але в дійсності цього вдалося досягти тільки через століття. В Іспанії закон про освіту 1857 року вводив обов’язкове відвідування шкіл, але в реальності більшість дітей у країні не мали змоги здобувати освіту [1, с. 168].

З-поміж європейських країн першою вписала в свою Конституцію право на освіту громадян Франція. У Конституції 1793 року (в редакції 24 червня) зазначалося, що “народна освіта необхідна всім” [1, с. 171]; “суспільство має сприяти всіма силами прогресу народного розуму та прагненню кожного навчатися” [1, с. 172].

Наступною Іспанія включила в політичну Конституцію 1812 року статтю про народну освіту. У преамбулі стверджувалося: “Держава не менш, ніж солдати, які її захищають, потребує громадян, спроможних просвітити націю і посприяти її щастю всілякого роду істинами та знаннями. Тож, одна з перших справ, котрою мають займатися представники величного й шляхетного народу, є народна освіта” [1, с. 172].

Вказувалося, що народна освіта має бути “загальною і однорідною та національною за характером” [1, с. 172].

На жаль, положення ліберальної конституції Іспанської монархії не могли в той час втілитися в життя. Протягом ХІХ ст. інші країни Європи не включали в свої конституції положення стосовно освіти, хоча деінде видавалися закони про народну освіту. Конституційні права на освіту закріплювалися в європейських країнах уже після Першої світової війни (Німеччина 1919 р., Іспанія 1931 р., Португалія 1933 р., Ірландія 1937 р.) та особливо після Другої світової війни (Франція 1946 р., Італія 1946 р., Югославія 1946 р., ФРН і НДР 1948 р., Чехословаччина 1949 р. та ін.) [1, с. 173].

Конституція Іспанської Республіки 1931 року окремі положення стосовно народної освіти визначала подібно до Веймарської Конституції 1919 року, зокрема про державну освіту та об’єднану школу. Так, у ст. 146 Конституції Веймарської Республіки проголошувалося: “Народна освіта розбудовуватиметься природним чином. Середня і вища освіта здійснюватимуться в основній школі, загальній для всіх. При її організації враховуватиметься розмаїття життєвих професій, а допущення дитини до школи залежатиме лише від її здібностей і прихильностей та не визначатиметься ні соціально-економічним становищем, ні релігійним віросповіданням батьків” [1, с. 174].

У ст. 48 Конституції Іспанської Республіки зазначалося: “культурна служба – істотна ознака держави, і вона здійснюватиметься освітніми інституціями, що становлять систему об’єднаної школи” [1, с. 175; 3, с. 231].

У країні засновувалося 25 тисяч початкових шкіл; приділялася велика увага професійній підготовці вчительського корпусу. Організовувалися культурно-просвітницькі місії у сільські місцевості з метою подолання масової неграмотності населення. “Все це засвідчувало демократизацію

народної освіти, чого зовсім не було раніше”, – підкреслював Лоренсо Лузуріага [3, с. 232].

У конституціях європейських країн, виданих після Другої світової війни, обов’язково визначалися положення про народну освіту. Лоренсо Лузуріага проводив компаративний аналіз положень стосовно освіти в основних законах європейських країн, прийнятих у другій половині 1940-х років. Так, указував він, у Конституції Франції 1946 року стверджувалося: “Нація гарантує рівний доступ дітей і дорослих до навчання, професійної підготовки та культури. Організація народної освіти, безкоштовної і світської на всіх ступенях, є обов’язком держави” [1, с. 177].

В основному законі Італії 1946 року йшлося про те, що створюватимуться державні школи всіх ступенів для всіх громадян, можуть засновуватися і приватні освітні заклади. Стосовно державної школи проголошувалося: “Школа ця відкрита для усіх. Початкова освіта, що надається протягом не менше восьми років, є обов’язковою та безкоштовною” [1, с. 177].

У Конституції Югославії того ж післявоєнного року зазначалося в ст. 39: “з метою підняти загальний рівень культури нації держава гарантує всім верствам населення доступ до шкіл та інших інституцій навчання або культури” [1, с. 181].

А в ст. 12 Конституції Чехословаччини 1948 року проголошувалося: “Усі громадяни користуються правом на освіту. Держава зобов’язується забезпечити кожному навчання і виховання відповідно до його здібностей, урахуваючи потреби спільноти” [1, с. 180].

Таким чином, Лоренсо Лузуріага здійснював детальний теоретичний аналіз освітніх законодавств різних країн, переважно європейських. Його цікавили історичні віхи становлення народної освіти як явища суспільного, національного та політичного. У науковому доробку Лоренсо Лузуріаги з’ясовано основні тенденції розвитку народної освіти в різних країнах Європи та Америки від часу Реформації XVI ст. до сучасності. Законодавства про освіту й особливо положення про народну освіту в конституціях держав слугували для нього історико-педагогічними та політико-педагогічними джерелами. Розуміючи державне законодавство про освіту як значущий політико-педагогічний феномен, іспанський науковець обґрунтовував закономірності демократизації та націоналізації народної освіти у понад чотирьохвіковий історичний відрізок і головне – зводив оригінальну авторську політико-педагогічну концепцію, яка не мала аналогів в іспаномовних країнах на середину 1950-х років.

Література:

1. Luzuriaga L. Pedagogia social y politica. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1958. 230 p.
2. Luzuriaga L. Pedagogia. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1981. 331 p.
3. Luzuriaga L. Historia de la educacion publica. Buenos Aires: Ed. Losada S. A., 1946. 250 p.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-228-9-44>

**THE ROLE OF THE SITUATIONAL TASK IN TEACHING
OF MEDICAL PARASITOLOGY TO MEDICAL STUDENTS**

**РОЛЬ СИТУАЦІЙНОЇ ЗАДАЧІ ПРИ ВИКЛАДАННІ МЕДИЧНОЇ
ПАРАЗИТОЛОГІЇ СТУДЕНТАМ-МЕДИКАМ**

Kornova N. I. Корнова Н. І.

*Assistant at the Department of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine*

*асистент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Kostylov O. V. Костилюв О. В.

*Candidate of Biological Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат біологічних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Kravchuk M. H. Кравчук М. Г.

*Candidate of Medical Sciences,
Associate Professor,
Associate Professor at the Department
of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine*

*кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна*

Для закладів вищої медичної освіти одним з найважливіших завдань є підготовка кваліфікованих лікарів. Для успішного виконання цього завдання є правильна організація навчально-виховної роботи відповідно до робочих навчальних планів.